EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 13. 9. 2017
SWD(2017) 299 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE POSÚDENIA VPLYVU

Sprievodný dokument

k návrhu smernice o boji proti podvodom s bezhotovostnými platobnými prostriedkami a proti ich falšovaniu, ktorou sa nahrádza rozhodnutie Rady 2001/413/SVV

{COM(2017) 489 final}
{SWD(2017) 298 final}

Súhrnný prehľad

Posúdenie vplyvu návrhu na smernicu o boji proti podvodom s bezhotovostnými platobnými prostriedkami a proti ich falšovaniu

A. Potreba konať

V čom spočíva problém a prečo je to problém na úrovni EÚ?

Ako príčinné faktory podvodov pri bezhotovostných platbách boli identifikované tri problémy:

1. Podľa súčasného právneho rámca nie je možné niektoré trestné činy **účinne vyšetriť a stíhať**.
2. Niektoré trestné činy nie je možné **účinne vyšetriť a stíhať** z dôvodu **operatívnych prekážok**.
3. Medzery v **prevencii** využívajú zločinci na páchanie podvodov.

Podvody pri bezhotovostných platbách predstavujú **hrozbu pre bezpečnosť** (sú zdrojom príjmu pre organizovanú trestnú činnosť, a tým umožňujú ďalšiu trestnú činnosť, ako je terorizmus, obchodovanie s drogami a obchodovanie s ľuďmi). Okrem toho sú **prekážkou jednotného digitálneho trhu** (oslabujú dôveru spotrebiteľov a spôsobujú priame hospodárske straty).

Čo by sa malo dosiahnuť?

Dva všeobecné ciele:

- **Zvýšiť bezpečnosť** tým, že sa zníži atraktívnosť pre organizované zločinecké skupiny využívať podvody pri bezhotovostných platbách ako zdroj príjmov (t. j. znížia sa zisky, zvýši sa riziko).
- **Podporiť jednotný digitálny trh** zvýšením dôvery spotrebiteľov a podnikov pri platbách, ako aj prostredníctvom zníženia priamych strát spôsobených podvodmi pri bezhotovostných platbách.

Tri osobitné ciele:

- Zabezpečiť, aby bol zavedený jasný, odolný a **technologicky neutrálny** politický/právny rámec.
- Odstrániť **operatívne prekážky**, ktoré bránia vyšetrovaniu a trestnému stíhaniu.
- Posilniť **prevenciu.**

Aká je pridaná hodnota opatrení na úrovni EÚ (subsidiarita)?

Podvody pri bezhotovostných platbách majú veľmi významný **cezhraničný** rozmer. Členské štáty preto nemôžu proti nim účinne bojovať samostatne alebo bez koordinovaného prístupu s ostatnými krajinami.
Opatrenie EÚ takisto uľahčuje spoluprácu s krajinami, ktoré nie sú členmi EÚ, keďže medzinárodný rozmer podvodov pri bezhotovostných platbách často prekračuje hranice EÚ.

B. Riešenia

Aké sú jednotlivé možnosti na dosiahnutie týchto cieľov? Existuje uprednostňovaná možnosť? Ak nie, prečo?

Možnosť A: Zlepšiť vykonávanie právnych predpisov EÚ a uľahčiť samoreguláciu v oblasti spolupráce verejného a súkromného sektora.

Možnosť B: Zaviesť nový právny rámec a uľahčiť samoreguláciu v oblasti spolupráce verejného a súkromného sektora.

Možnosť C: Rovnaká ako možnosť B, ale s ustanoveniami o podpore oznamovania v rámci spolupráce verejného a súkromného sektora namiesto samoregulácie a s novými ustanoveniami o zvyšovaní informovanosti.

Možnosť D: Rovnaká ako možnosť C, ale s dodatočnými ustanoveniami o súdnej právomoci, ktoré dopĺňajú pravidlá týkajúce sa EVP a súdnych príkazov.

Uprednostňovanou možnosťou je možnosť C tak z hľadiska kvality, ako aj z hľadiska nákladov a prínosov.

Aké sú názory jednotlivých zainteresovaných strán? Kto podporuje ktorú možnosť?

Zainteresované strany vo všeobecnosti vyjadrili pochybnosti o relevantnosti, účinnosti a pridanej hodnote súčasného právneho rámca (rámcové rozhodnutie Rady 2001/413/SVV o boji proti podvodom a falšovaniu bezhotovostných platobných prostriedkov).
Zainteresované strany sa najmä zhodli na tom, že vymedzenie pojmov uvedené v rámcovom rozhodnutí nie je aktuálne (konkrétne odborníci z justičných orgánov poukázali na virtuálne meny; tento názor mal širokú podporu aj zo strany jednotlivcov a zainteresovaných strán v rámci otvorenej verejnej konzultácie) a že by sa mali zvážiť nové trestné činy, ktoré nie sú zahrnuté v právnych predpisoch (odborníci z orgánov presadzovania práva a justičných orgánov poukázali najmä na predaj, nadobúdanie a sprístupňovanie ukradnutých údajov o karte; tento názor široko podporili tiež príspevky doručené v rámci otvorenej verejnej konzultácie).
Zainteresované strany poukázali na potrebu zlepšiť spoluprácu medzi vnútroštátnymi orgánmi a medzi verejnými orgánmi a súkromným sektorom. Zainteresované strany spomedzi finančných inštitúcií a iné súkromné subjekty (napr. obchodníci) sa sťažovali na nedostatok právnej istoty, ktorý bráni v ich možnostiach vymieňať si informácie, zatiaľ čo odborníci z oblasti presadzovania práva uviedli, že čas potrebný na získanie informácií neumožňuje vyšetriť trestnú činnosť účinne.

C. Vplyvy uprednostňovanej možnosti

Aké sú prínosy uprednostňovanej možnosti (ak nejaká je), resp. hlavných možností?

Očakáva sa, že táto iniciatíva pripraví pôdu pre účinnejšie a efektívnejšie opatrenia na presadzovanie práva zamerané proti podvodom pri bezhotovostných platbách prostredníctvom jednotnejšieho uplatňovania pravidiel naprieč EÚ, lepšej cezhraničnej spolupráce a silnejšej spolupráce verejného a súkromného sektora a výmeny informácií.

Touto iniciatívou by sa takisto posilnila dôvera v digitálny jednotný trh, a to zvýšením bezpečnosti.

Aké sú náklady na uprednostňovanú možnosť (ak nejaká je), resp. na hlavné možnosti?

– Vypracovanie novej iniciatívy a náklady na vykonávanie pre členské štáty sa odhadujú na 561 000 EUR (jednorazovo).
– Priebežné náklady na vykonávanie a presadzovanie v členských štátoch sa odhadujú na 2 285 140 EUR ročne (pre všetky členské štáty spolu).

Aké sú vplyvy na MSP a konkurencieschopnosť?

Keďže návrh nepočíta so žiadnymi povinnými pravidlami o oznamovaní, na dodatočné náklady pre podniky vrátane MSP by nemal mať žiaden vplyv. Ani ostatné ustanovenia, ktoré sú zahrnuté v návrhu, nemajú vplyv na MSP.

Očakáva sa významný vplyv na štátne rozpočty a verejnú správu?

Celkovo sa očakáva, že kumulatívny vplyv navrhovaných opatrení na administratívne a finančné náklady bude vyšší, ako je ich súčasná úroveň, keďže počet prípadov, ktoré sa budú musieť vyšetriť, zvýši tlak na zdroje na presadzovanie práva v tejto oblasti. Tieto zdroje sa budú musieť zvýšiť. Hlavnými dôvodmi sú:

- širšie vymedzenie platobných prostriedkov a ďalších trestných činov, ktoré sa majú riešiť (príprava na trestný čin), pravdepodobne zvýšia počet prípadov, za ktoré zodpovedajú policajné a justičné orgány,
- ďalšie zdroje by boli potrebné na zvýšenie cezhraničnej spolupráce,
- povinnosť členských štátov zhromažďovať štatistické údaje by vytvorila ďalšiu administratívnu záťaž.

Na druhej strane by sa ale zavedením jasného právneho rámca na riešenie faktorov, ktoré umožňujú podvody pri bezhotovostných platbách, vytvorila možnosť odhaľovať, trestne stíhať a sankcionovať činnosti súvisiace s podvodmi už v skoršej fáze. Okrem toho, zlepšenie spolupráce verejného a súkromného sektora síce predstavuje náklady na strane zdrojov, ale návratnosť investície, pokiaľ ide o účinnosť a efektívnosť opatrení na presadzovanie práva, je okamžitá.

Očakávajú sa iné významné vplyvy?

Žiadne významné vplyvy na životné prostredie ani vplyvy na celkovú úroveň zamestnanosti na úrovni EÚ sa neočakávajú.
Pokiaľ ide o ochranu bezhotovostných platobných nástrojov, zvýšením súdržnosti s existujúcimi pravidlami (napr. smernicou o platobných službách[1]) by predkladaná iniciatíva vytvorila synergiu.

Proporcionalita?

[1] Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366 z 25. novembra 2015 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia smernice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 a ktorou sa zrušuje smernica 2007/64/ES.

Uprednostňovanou možnosťou by sa zaviedol minimálny súbor spoločných širokých vymedzení pojmov, minimálna výška maximálnych sankcií a práva obetí. Členské štáty by si tak zachovali istý stupeň voľnej úvahy pri stanovovaní úrovne sankcií. Práve tak by členské štáty mali možnosť udeliť obetiam podvodov pri bezhotovostných platbách priaznivejšie práva.
Uprednostňovanou možnosťou by sa na súkromný sektor (vrátane MSP) ani na občanov neuvalili neprimerané povinnosti, keďže sa ňou nestanovuje povinnosť oznamovania.
A napokon, zvoleným nástrojom je smernica, ktorá členským štátom z hľadiska vykonávania poskytuje pružnosť. Uprednostňovaná možnosť neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na riešenie pôvodného problému a na splnenie cieľov stanovených pre intervenciu EÚ.

D. Nadväzné opatrenia

Kedy sa táto politika preskúma?

Komisia by mala preskúmať vykonávanie návrhu o boji proti podvodom pri bezhotovostných platbách z hľadiska dosiahnutia politických cieľov uvedených v tomto posúdení vplyvu. Hodnotenie by sa malo uskutočniť 6 rokov po uplynutí lehoty na vykonanie legislatívneho aktu, aby sa zabezpečilo, že uplynulo dostatočne dlhé obdobie na vyhodnotenie účinkov iniciatívy po tom, čo bola v plnej miere vykonaná vo všetkých členských štátoch.